

01_The Legal Framework_mart_2006_GD_bg

От приемането на действащия Закон за обществените поръчки измина повече от година и половина (той е в законна сила от 01.10.2004 г.). Това е достатъчен период за оценка на закона, както и за утвърждаването на практика по неговото прилагане.

Още в първите текстове на закона се определят принципите, на които трябва да отговарят процедурите по обществени поръчки – публичност, прозрачност, свободна и честна конкуренция, равнопоставеност на всички кандидати. Тези принципи обаче не са само изписани и декларирани „на хартия“, но и проведени като философия в по-детайлните текстове на този акт. Прилагането на закона се улесни и от създаването на новия специален орган – Агенция по обществени поръчки, която е на пряко подчинение на Министерството на икономиката и енергетиката. Агенцията води и нарочен публичен регистър за всички обществени поръчки. Тези правила позволяват получаването на бърза и точна информация от всички предприемачи и заинтересовани на официалния сайт на Агенцията (www.aop.bg). За по-голяма прозрачност и улесняване на търсенето е създаден и класификатор на обществените поръчки – това е код от цифри, който конкретно посочва каква доставка или услуга е обект на поръчката. Един от механизмите за избягване на трудностите при определяне на субектите като възложители е създаденият и поддържан от Изпълнителния директор на Агенцията списък на всички възложители.

Субектите, които са задължени да спазват процедурите за възлагане на обществени поръчки според закона, са условно две групи – публични и секторни. Публичните са най-общо всички правителствени учреждения и органи на местната власт, а секторните са организации и фирми, на които държавата е възложила управлението на определена дейност с публичен интерес – водоснабдяване, енергетика, транспорт и др. Основната разлика между тях е, че втората група може да прилага по-облекчени правила за възлагане на обществени поръчки.

Законодателят ясно е определил кога законът „влиза в действие“: едновременно следва да са налице възложител, обект (стоката или услугата, която се търси) и минимална стойност на поръчката, определена от закона.

Понастоящем са възможни пет вида процедури – открита и ограничена процедура, две самостоятелни процедури на договаряне – с и без обявление, както и конкурс за проект.

Актовете на възложителя по процедурата могат да се обжалват пред специална юрисдикция – Арбитражния съд към агенцията за обществените поръчки. Този начин цели избягването на по-дългите и тромави съдебни процедури при сезирането на държавните съдилища с жалби по този закон. За да бъде използван този ред за решаване на спора, е необходимо да е подписано изрично арбитражно споразумение. Ако такова не е уговорено, компетентни остават държавните съдилища.

Законът като цяло отговаря на изискванията на европейските стандарти за бързина и прозрачност на осъществяваните процедури. Последователното негово прилагане в практиката е вай-важният гарант за неговата ефективност.